

Németh Krisztina (doktorjelölt)

Tudományos segédmunkatárs: MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont /
Doktorjelölt: ELTE TáTK Szociológia Doktori Iskola
nemeth@rkk.hu

Szekció: Falvak és tanyák a bizonytalanság korában

A mezőgazdasági termelés és az életviszonyok átalakulása: bizonytalanság-narratívák egy régi dél-baranyai uradalmi pusztán

Előadásomban egy egykor sikeres, faluvá nőtt dél-baranyai uradalmi pusztát jelenét próbálom értelmezni a mindennapokban megélt bizonytalanságon keresztül: míg az uradalmi pusztából sikeres állami gazdasággá alakulás a helyiek szemében az életviszonyok javulását, a stabil megélhetést, sőt a pusztai paraméterek közötti jólétet jelentette, addig az állami gazdaság kvázi teljes foglalkoztatottságát felváltó privatizált, újjászervezett magáncég megjelenése több ponton is bizonytalanságot okozott. A technológiai váltás egyfelől szakmai kompetenciahiányokat és alkalmazkodási kényszereket teremtett, másfelől létszámleépítésekhez vezetett, ami egzisztenciális bizonytalanságot hozott magával. Ez jelentősen átalakítja a falu foglalkoztatási viszonyait, belső rétegződését és a korábbi időszakok értelmezését is.

Az előadás voltaképpen arra keresi a választ, hogy miképp alakul át egy nagyon alacsony életszínvonalon nivelláló, a lakás és a munkahely egységén alapuló félig bérmunkaviszonyként, félig családi „szükségletfedezeti üzemmódként” (Kovács, 1935) működő pusztai lét egy kvázi létbiztonságot biztosító állami munkás-létté, majd a munkahely és lakóhely egységét megbontó komplex változás milyen értelmezéseket, válaszreakciókat és boldogulási stratégiákat vált ki egy alapvetően térben és társadalmilag immobil népességből. Melyek a bizonytalanság megélésének narratívái és mik a túlélés stratégiái? Mit jelent a ’változás’ a társadalom ezen szegmensében, és milyen típusú (társadalmi, vagy inkább technológiai) változások értelmeződnek így? És melyek erősítik inkább a változatlanság benyomását?

Miközben az előadás alapvetően a családtörténetekben megjelenő bizonytalanságra és a megélt társadalmi-szakmai kizáródásra fókuszál, nem kevésbé bizonytalan kérdés a gazdasági, társadalmi és életmódbeli változások tükrében a település jellege: egykoron azt írták róla, hogy „még nem falu, már nem puszták” (Varga, 1991), most azonban a vidékies életmód és a mindenkinek munkát adó munkaadó eltűnésével felmerül a kérdés: mi lehet akkor, ha már nem falu, de nem is puszták?

Krisztina Németh (PhD Candidate)

Junior researcher fellow: Hungarian Academy of Sciences Centre for Economic and Regional Studies / PhD Candidate: Doctoral School of Sociology Eötvös Loránd University
nemeth@rkk.hu

Section: The Age of Uncertainty in the Villages and Small Farms of Hungary

Transformation of Agricultural Production and Lifestyle: Narratives of Uncertainty in a Former Manorial Village in South-Baranya

In my presentation I try to understand the present of a formerly successful and developed manorial village by studying social and economic uncertainties in peoples' everyday life. While the transformation of the manorial colony into a state farm resulted in improving living conditions and a quasi (locally understood) prosperity for people, the re-organized and privatized company brought uncertainty. On the one hand, technological changes led to the quick decrease of professional competences and urged (former) employees to adapt to new circumstances. On the other hand, it caused a significant decline in quality of life and precarious living conditions. These shifts radically changed the rate of employment, the inner stratification of the village and even the evaluation of past times.

The presentation tries to answer what change means in a manor, which can be defined by continuously low living conditions and the unit of residence and workplace. How did people interpret social changes and their relatively stable living conditions during the Socialist era? The privatization undermined the unit of residence and workplace and put an end to full employment: these changes compelled the (socially and spatially) immobile local population to find answers (that is, interpret the transformation) and to develop different modes of adaptation and survival techniques. What can be learnt about the social and economic uncertainty and survival strategies by studying peoples' narratives?

However, the presentation primarily focuses on the uncertainty represented in family histories and the process of social and professional exclusion; it is not less uncertain how to define the type of the settlement after the economic, social changes, which altered the traditional (rural) lifestyle. Once it was written about it that "it is no longer a manorial village, but still not a village" (Varga, 1991). But now, the decrease of the rural lifestyle and the collapse of full employment raise the question: what should it be called if it is no longer a village, nor a manorial village?